

Włączenie społeczne i przeciwdziałanie wykluczeniu

11

Pomóż ogrzać sąsiada_dkę!

Pakiety wdrożeniowe innowacji społecznych zostały przygotowane w ramach projektu „Innowacje w samorządzie” realizowanego przez Fundację Fundusz Współpracy.

Pakiet wdrożeniowy **Pomóż ogrzać sąsiada_dkę** został opracowany na podstawie innowacji społecznej stworzonej w ramach inkubatora Śląska Przestrzeń Innowacji.

Niniejszy materiał opublikowany jest na licencji CC BY 4.0 (Creative Commons-Uznanie autorstwa-4.0 Międzynarodowe (CC BY 4.0)). Szczegóły licencji znajdziesz pod adresem: <https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/deed.pl>

Projekt realizowany w ramach programu Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027 współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Plus.

Autorzy innowacji:

Planergia sp. z o.o

- Patryk Swoboda
- Wojciech Olszewski

Autorzy pakietu wdrożeniowego:

FUTURI

- Natalia Kacprzyk
- Łukasz Szczęsny
- Marcin Budziński
- Piotr Wojciechowski
- Sebastian Garbacz
- Maria Garus

Skład dokumentu:

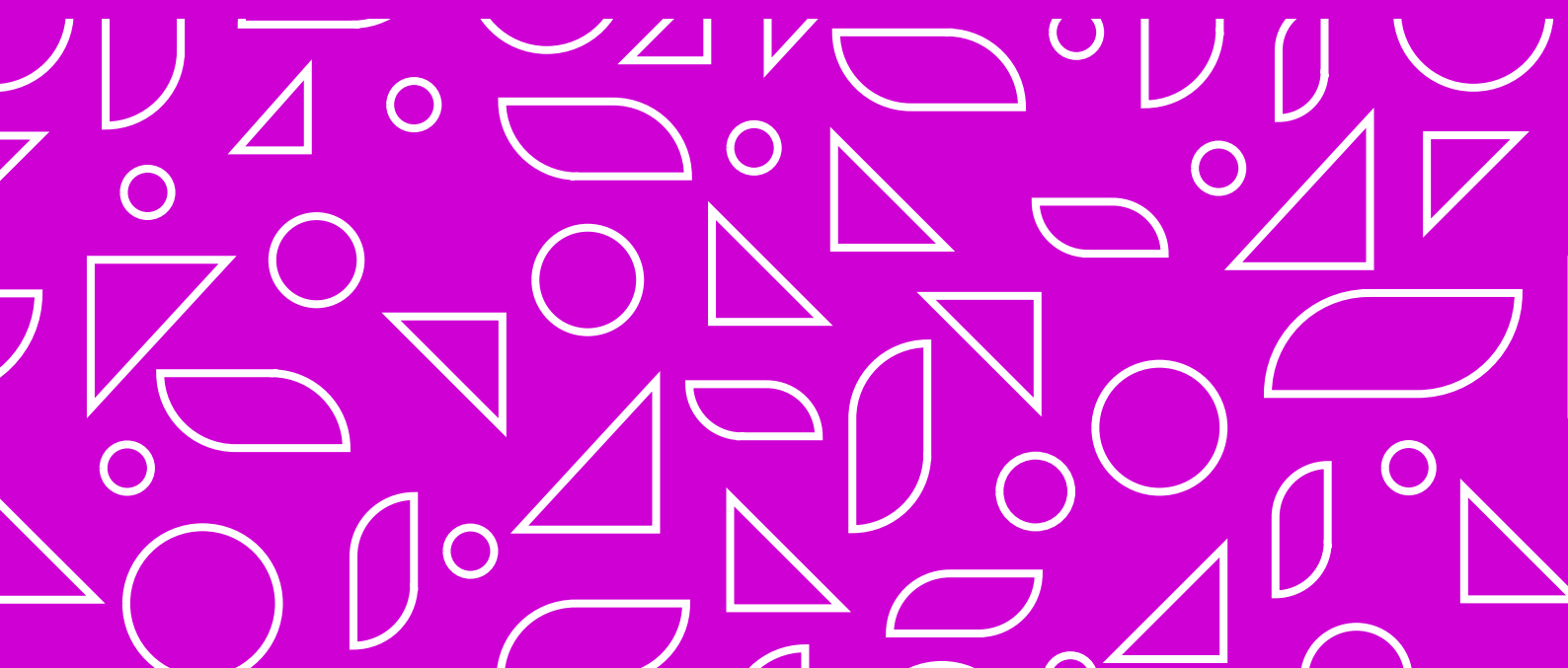
- Agata Gancarczyk

Spis treści

01 Charakterystyka innowacji	5
1. Czym jest innowacja i jaki problem rozwiązuje?	6
2. Jakie jednostki mogą wdrażać innowacje?	16
3. Do jakich odbiorców jest kierowana innowacja?	18
4. Na czym polega wyjątkowość tego rozwiązania?	20
5. Co możecie zyskać wdrażając innowację?	21
6. Dlaczego Wasi odbiorcy będą zainteresowani innowacją?	23
02 Instrukcja wdrożenia	25
1. Na czym będzie polegało wdrożenie?	26
2. Jakich zasobów potrzebujecie do wdrożenia?	27
3. Jak przeprowadzić wdrożenie krok po kroku?	30
4. Na jakie potencjalne ryzyka należy uważać?	41
5. Harmonogram prac	43
6. Ramowy budżet wdrożenia innowacji	45
03 Lista załączników i źródeł	48
1. Lista załączników	49
2. Źródła	50

01

Charakterystyka innowacji

1. Czym jest innowacja i jaki problem rozwiązuje?

Czym jest rozwiązanie?

System kompleksowego doradztwa dla osób dotkniętych ubóstwem energetycznym oparty na skoordynowanej pomocy sąsiedzkiej i instytucjonalnej.

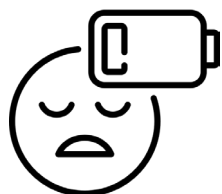
Rozwiązanie pozwala na skuteczne dotarcie do osób potrzebujących, którym zapewnia pełne wsparcie w planowaniu i realizacji inwestycji ograniczających koszty energii.

Na jaki problem odpowiada?

Innowacja przeciwdziała problemowi niskiego poziomu świadomości i wiedzy w zakresie dostępnych rozwiązań inwestycyjnych wśród osób dotkniętych ubóstwem energetycznym.

Do kogo jest kierowana?

Osoby dotknięte ubóstwem energetycznym

które są nieświadome problemu i bierne wobec trudnej sytuacji

Sąsiedzi, liderzy i aktywiści lokalni

w szczególności osoby mające wiedzę o innych mieszkańcach dotkniętych ubóstwem energetycznym, chcące wspierać potrzebujących, a także poprawić stan środowiska w gminie

Kto może wdrażać?

Wydziały urzędu gminy/miasta

działające w zakresie ochrony środowiska oraz wdrażania polityk antysmogowych

Jednostki organizacyjne gminy/miasta

zaangażowane w proces identyfikacji problemu oraz niesienia pomocy osobom ubogim energetycznie

Jakie są najważniejsze funkcje?

- Identyfikacja osób ubogich energetycznie.
- Ograniczenie tzw. niskiej emisji i poprawa jakości powietrza.
- Usprawnienie systemu koordynacji wsparcia społecznego.
- Lepszy przepływ informacji pomiędzy instytucjami pomocowymi.
- Zapewnienie wyższego poziomu wiarygodności i bezpieczeństwa realizowanych inwestycji.
- Podniesienie komfortu ciepłego mieszkań i domów mieszkańców objętych wsparciem.
- Poprawa sytuacji finansowej odbiorcy po zrealizowanej inwestycji (niższe koszty zużytej energii).
- Wzmacnianie sprawczości i solidarności społecznej wśród społeczności lokalnej – innowacja pozwala rozwiązać temat zanieczyszczenia powietrza w sposób empatyczny, bez napięć sąsiedzkich.

Jak działa innowacja?

Mieszkańcy - sąsiedzi oraz lokalni aktywiści

Osoby, które w swoim otoczeniu, np. bezpośrednim sąsiedztwie, mają osoby ubogie energetycznie, i które zdają sobie sprawę z tego problemu. Za pomocą strony internetowej – anonimowo lub oficjalnie – zgłaszają konkretne osoby potrzebujące pomocy. Ich działanie przyczynia się do poprawy stanu środowiska, szczególnie zmniejszenia zanieczyszczeń powietrza.

Osoby dotknięte ubóstwem energetycznym

Osoby żyjące w gospodarstwie domowym, które nie może zapewnić sobie wystarczającego poziomu ciepła, chłodu i energii elektrycznej, a ich wydatki na ten cel są wysoce nieoptymalne. W ramach innowacji wyróżniamy dwie grupy – osoby o wyższym poziomie świadomości problemu, aktywności i zaradności (tzw. grupa A) oraz osoby bierne, mniej zaradne i świadome problemu,

często starsze (tzw. grupa B). Osoby z grupy A, gdy dotrze do nich informacja, np. w ramach kampanii informacyjnej, samodzielnie zgłaszają się do programu, natomiast osoby z grupy B zostają zgłoszone do objęcia wsparciem przez sąsiadów lub innych mieszkańców. Następnie otrzymują konkretne wsparcie merytoryczne, w tym diagnozę sytuacji oraz wiedzę dotyczącą możliwości poprawy komfortu cieplnego i energetycznego ich mieszkania lub domu – nie tylko technicznych, ale i związanych z finansowaniem inwestycji. W efekcie następuje eliminacja lub ograniczenie poziomu ubóstwa energetycznego.

Pracownicy instytucji gminnych

Działają bezpośrednio w zakresie ograniczenia ubóstwa energetycznego mieszkańców oraz poprawy jakości powietrza w gminie. Przygotowują kampanię społeczną z wykorzystaniem tradycyjnych kanałów informacyjnych (np. plakaty, ulotki) oraz internetu (np. social media, strony informacyjne). Wykorzystują w tym celu opracowane produkty innowacji (załączniki do niniejszej instrukcji). Zachęcają do zgłoszenia sąsiada, który może borykać się z problemem wykluczenia energetycznego, albo do samodzielnych zgłoszeń do programu.

W efekcie kampanii uzyskują zgłoszenia i budują bazę osób zagrożonych ubóstwem energetycznym, których sytuacja będzie dalej indywidualnie analizowana. Prowadzą wraz z doradcami energetycznymi spotkania informacyjne dla obecnych w bazie osób dotkniętych ubóstwem energetycznym i zachęcają do skorzystania z pomocy.

Następnie zapewniają doradztwo energetyczne obejmujące diagnozę sytuacji i przygotowanie inwestycji, w tym pozyskanie dofinansowania, a – przypadku osób z grupy B – także wspierają proces realizacji i rozliczenia inwestycji. Wsparcie ma formę cyklu kilku spotkań – zarówno wizyt domowych, jak i dodatkowych konsultacji (zdalnych, telefonicznych, mailowych czy w urzędzie). Liczba spotkań zależy od indywidualnej sytuacji.

Następnie zapewniają doradztwo energetyczne obejmujące diagnozę sytuacji i przygotowanie inwestycji, w tym pozyskanie dofinansowania, a – przypadku osób z grupy B – także wspierają proces realizacji i rozliczenia inwestycji. Wsparcie ma formę cyklu kilku spotkań – zarówno wizyt domowych, jak i dodatkowych konsultacji (zdalnych, telefonicznych, mailowych czy w urzędzie). Liczba spotkań zależy od indywidualnej sytuacji.

Narzędzia IT

Istotnymi narzędziami, za pomocą których realizowane jest wsparcie, są: strona internetowa programu z formularzem zgłoszeniowym oraz aplikacja przeznaczona dla zespołu pracowników i doradców.

Strona internetowa

- Zawiera część informacyjną, gdzie znajduje się wyjaśnienie problemu ubóstwa energetycznego oraz przedstawienie zamysłu akcji wsparcia sąsiedzkiego i celu kampanii.
- Wskazuje, jak rozpoznać osoby ubogie energetycznie, które mogą potrzebować wsparcia.
- Przedstawia etapy zgłaszania osób ubogich energetycznie i jego efekty.
- Zawiera prosty w obsłudze formularz zgłoszeniowy umożliwiający wskazanie osoby, która wymaga pomocy. Umożliwia wysłanie anonimowego zgłoszenia.

Aplikacja

- Zawiera konta poszczególnych pracowników i doradców energetycznych zaangażowanych w realizację programu i służy do przepływu informacji między nimi.
- Są w niej wprowadzone dane wszystkich zgłoszonych osób ubogich energetycznie.
- Służy do koordynacji procesu pomocowego, w tym do przekazywania notatek oraz ustaleń po konsultacjach i wizytach domowych u osób włączonych w proces wsparcia.
- Zawiera repozytorium materiałów, z jakich osoby prowadzące kontakt z ubogimi energetycznie mogą korzystać.

Narzędzia możesz stworzyć samodzielnie w oparciu o kody źródłowe, które są elementem niniejszego pakietu wdrożeniowego innowacji. Możesz również skorzystać z gotowych narzędzi, które powstały i funkcjonują. W takim wypadku musisz skontaktować się z ich operatorem lub administratorem, aby wygenerował dostęp dla instytucji i poszczególnych użytkowników.

Jak wygląda przestrzeń?

Rozwiązanie jest innowacją usługową. Jego specyfika nie przewiduje odrębnej, fizycznej przestrzeni projektowej, niemniej konieczne będzie zaangażowanie zasobów:

- biuro instytucji wdrażającej innowację (grantobiorcy) jako punkt koordynacyjny i miejsce przechowywania dokumentacji,
- przestrzeń do spotkań informacyjnych i szkoleń dla osób ubogich energetycznie, urzędników i lokalnych liderów, np.: sala w urzędzie gminy, domu kultury, szkole, bibliotece,
- punkty dystrybucji materiałów informacyjnych, np.: szkoły, parafie, urzędy, przychodnie, przystanki autobusowe,
- przestrzeń do konsultacji indywidualnych (np. gabinet w OPS) zapewniająca prywatność i komfort rozmów.

Pracownik urzędu przeprowadza wywiad ze starszą osobą przed przedstawieniem możliwych form wsparcia.

Dlaczego to działa?

- Wiele samorządów ma obowiązek wdrażać postanowienia uchwał antysmogowych, w tym monitorować i usuwać tzw. „kopciuchy” oraz wspierać mieszkańców w procesie transformacji energetycznej. Nowoczesny system informatyczny umożliwia dokładniejszą diagnozę sytuacji poszczególnych osób zagrożonych wykluczeniem energetycznym oraz wymusza efektywną koordynację tego procesu przez różne komórki i jednostki miejskie.
- Mieszkańcy mogą samodzielnie, w prosty i niekonfrontacyjny sposób zgłaszać sąsiadów wymagających wsparcia. Współpraca instytucji i lokalnej społeczności pomaga osobom dotkniętym ubóstwem energetycznym rozwiązywać ich problemy i unikać potencjalnych konfliktów.
- Rozwiązanie pomaga przełamać bariery mentalne – wiele osób dotkniętych ubóstwem energetycznym nie potrafi samodzielnie zgłosić się po pomoc. Dzięki systemowi mogą otrzymać profesjonalne wsparcie, które prowadzi m.in. do wymiany źródła ciepła i termomodernizacji domu.
- Wdrażana innowacja jest wyposażona w rozwiązania gotowe do łatwego zaadaptowania i zastosowania. Posiada szereg opracowanych materiałów informacyjnych oraz działających rozwiązań informatycznych.

Jak wygląda przykładowy program?

Proponowany przebieg działań w ramach usługi różni się nieco w zależności od tego, którą grupę osób ubogich energetycznie obejmuje. Dlatego poniżej przedstawiono dwa scenariusze działań.

Grupa A (osoby bardziej zaradne, aktywne, świadome problemu)

- Przyjęcie zgłoszenia do programu (prawdopodobnie będzie to zgłoszenie samodzielne).
- Przekazanie (np. mailowo) osobie ubogiej energetycznie wstępnych informacji o wsparciu i podstawowych materiałów do samodzielnego zapoznania się (dlaczego warto, wpływ na koszty eksploatacyjne itd.). Opcjonalnie może być to też rozmowa telefoniczna lub krótkie spotkanie w urzędzie.
- Przeprowadzenie wywiadu pogłębionego przeprowadzonego przez doradcę energetycznego, który służy zebraniu informacji na temat budynku, sytuacji rodziny itd. i będzie podstawą do diagnozy sytuacji.
- Realizacja spotkania informacyjnego, podczas którego następuje raz jeszcze przedstawienie usługi, jej etapów, a także konkretnych rozwiązań i możliwości poprawy sytuacji osób objętych wsparciem.
- Przedstawienie przez doradcę możliwych rozwiązań i decyzja o wyborze rozwiązania.
- Zebranie szczegółowych informacji, danych, dokumentów koniecznych do uzyskania dofinansowania i przeprowadzenia inwestycji.
- Monitorowanie przez pracownika instytucji gminnej lub doradcę podejmowanych przez osobę ubogą energetycznie działań inwestycyjnych i ewentualne wsparcie jej w działaniu.

Grupa B (osoby bierne, mniej świadome problemu i mniej zaradne, często starsze)

- Przyjęcie zgłoszenia do programu (prawdopodobnie będzie to zgłoszenie przez innego mieszkańca).
- Przekazanie osobie ubogiej energetycznie, najlepiej podczas osobistego spotkania, wstępnych informacji o wsparciu.
- Przeprowadzenie przez doradcę energetycznego wywiadu pogłębionego, który służy zebraniu informacji na temat budynku, sytuacji rodziny itd. i będzie podstawą do diagnozy sytuacji. Można ten proces rozbić na kilka spotkań osobistych, jeśli jest taka potrzeba.
- Spotkanie informacyjne, podczas którego następuje raz jeszcze przedstawienie usługi, etapów jej realizacji, a także konkretnych rozwiązań i możliwości poprawy sytuacji osób objętych wsparciem.
- Przedstawienie przez doradcę możliwych rozwiązań i wspólna decyzja o wyborze rozwiązania.
- Zebranie szczegółowych informacji, danych, dokumentów koniecznych do uzyskania dofinansowania i przeprowadzenia inwestycji. Wspólne przygotowanie projektu inwestycji i planu działań inwestycyjnych.
- Nadzór doradcy nad procedurami formalnymi, wnioskowaniem o dofinansowanie, realizacją i rozliczeniem inwestycji.

2. Jakie jednostki mogą wdrażać innowacje?

W ramach grantów innowacje mogą być wdrażane przez Jednostki Samorządu Terytorialnego oraz ich jednostki organizacyjne. Jednak innowacje mogą być także wdrażane poza grantem w ramach własnych zasobów. W takim przypadku nie ma ograniczeń i istnieje możliwość samodzielnego wykorzystania dostępnych materiałów. Dodatkowo wyłoniono także możliwych partnerów lokalnych, którzy mogą stanowić istotne wsparcie podczas wdrażania innowacji.

Jednostki Samorządu Terytorialnego i jednostki organizacyjne JST

1. Ośrodki Pomocy Społecznej lub Centra Usług Społecznych

Działają blisko osób dotkniętych ubóstwem, w tym ubóstwem energetycznym.

2. Wydziały polityki społecznej

Mogą wdrażać nowe rozwiązania organizacyjne ograniczające zjawisko ubóstwa energetycznego.

3. Wydziały ochrony środowiska lub wydziały zarządzania kryzysowego

Realizują / koordynują programy i projekty z zakresu przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu.

4. Wydziały rozwoju

Wdrażają nowe sposoby realizacji projektów gminnych / miejskich.

5. Biura / komitety ds. rewitalizacji

Realizują nowe formy rewitalizacji społecznej w połączeniu z remontem zdegradowanych lub zaniedbanych obiektów.

Potencjalni partnerzy lokalni

1. Sąsiedzi, społecznicy, liderzy lokalni

Lokalne grupy działania aktywnie włączają się w promocję projektu oraz zgłaszanie osób dotkniętych ubóstwem energetycznym.

2. Organizacje pozarządowe

Angażują się w działania proekologiczne oraz wspierają osoby defaworyzowane, np. seniorów.

3. Instytucje finansujące

Grantodawcy, banki, dedykowane fundusze i ich pracownicy mogą być niezbędni na etapie montażu finansowego inwestycji.

4. Audytorzy energetyczni

Włączają się w proces przygotowania inwestycji, w tym opracowania świadectwa/audytu energetycznego budynku.

5. Instytucje zapewniające wsparcie promocyjno-informacyjne

Lokalne media, parafie i organizacje przyparafialne, domy i placówki kultury, obiekty sportowe, ośrodki zdrowia, przychodnie, szkoły i inne placówki edukacyjne mogą wypromować założenia projektu i zachęcać mieszkańców do włączenia się.

6. Straż miejska

Strażnicy miejscy mogą pełnić funkcje prewencyjne i edukacyjne.

3. Do jakich odbiorców jest kierowana innowacja?

Jednym z istotniejszych zadań podczas wdrażania innowacji jest precyzyjne określenie grupy odbiorców. Pozwala to na lepsze zarządzanie wdrożeniem i realizacją zadań, a także bardziej precyzyjne działania komunikacyjne i rekrutacyjne.

Sąsiedzi, lokalni liderzy, aktywiści

- Są chętni do zaangażowania się w sprawy lokalne i zmotywowani do pomocy innym.
- Nie są obojętni na trudności innych osób, np. sąsiadów ubogich energetycznie.
- Interesują się skorzystaniem z anonimowych (w tym także bezkonfliktowych) możliwości zgłaszania osób wymagających wsparcia w programie.
- Zmotywowani dodatkowo perspektywą poprawy stanu estetyki i jakości środowiska w swoim najbliższym otoczeniu.

Osoby ubogie energetycznie

- Często osoby bierne, niezaradne życiowo.
- Osoby starsze, seniorzy bez wsparcia rodziny.
- Brakuje im wiedzy na temat sposobów wsparcia w remoncie domu lub mieszkania.
- Nie potrafią korzystać z dotychczasowych form wsparcia w zakresie przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu.
- Czasem osoby świadome problemu, ale nie posiadające środków i fachowej wiedzy koniecznej do poprawy sytuacji.

Ponadto, odnosząc się do definicji ubóstwa energetycznego zgodnie z zapisami artykułu 5gb. ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (z późn. zm.), należy zaznaczyć, że oznacza ono sytuację, w której gospodarstwo domowe nie może zapewnić sobie wystarczającego poziomu ciepła, chłodu i energii elektrycznej. Jednocześnie charakteryzuje się niskimi dochodami, wysokimi wydatkami na cele energetyczne oraz zajmuje lokal lub budynek o niskiej efektywności energetycznej.

4. Na czym polega wyjątkowość tego rozwiązania?

Warto mieć świadomość, na czym polega wyjątkowość tego rozwiązania, i dbać o to, aby te aspekty nie umknęły w gąszczu zadań i terminów.

Diagnoza oparta na wiedzy sąsiedzkiej

Zaproponowane rozwiązanie w sposób innowacyjny pozwala na bardziej szczegółowe zdiagnozowanie skali ubóstwa energetycznego w gminie, łącząc rozwiązania technologiczne z rozwojem i wykorzystaniem więzi sąsiedzkich. Pozwala na anonimowe i bezkonfliktowe zgłoszenie osoby wymagającej wsparcia poprzez dedykowaną stronę internetową.

Innowacyjny sposób pracy społecznej

Pracownicy jednostek gminnych zyskują nowe narzędzia pracy. Mogą angażować społeczność lokalną w rozwiązywanie problemu ubóstwa energetycznego.

Panel zarządzania informacjami o uczestnikach

Dzięki dedykowanej aplikacji powstaje baza informacji o osobach zagrożonych ubóstwem energetycznym. System aktualizowany jest przez różnych interesariuszy i partnerów, np.: pracowników urzędu, ośrodka pomocy społecznej, straż miejską. Aplikacja jest otwartą i edytowalną przestrzenią wymiany informacji o osobach ubogich energetycznie.

Wdrażanie przetestowanego rozwiązania

Zaadaptowanie do konkretnych oczekiwań i możliwości lokalnych już przetestowanego i sprawdzonego rozwiązania wraz ze wsparciem w jego realizacji – bardzo obszernymi materiałami pomocnymi w realizacji zadania (np. ankiety diagnostyczne, założenia kampanii promocyjnych, rozwiązania technologiczne).

Działanie w koordynacji z narzędziami IT

Wsparcie realizowane jest z wykorzystaniem innowacyjnych narzędzi IT. Wdrażający ma dostęp do gotowych kodów źródłowych strony www i aplikacji, za pomocą których stworzy własne narzędzia, albo może skorzystać gotowych rozwiązań informatycznych dostępnych na rynku – wystarczy podjąć kontakt z ich operatorem.

5. Co możecie zyskać wdrażając innowację?

Wdrożona innowacja może służyć rozwiązaniu konkretnego problemu danego samorządu, ale także wpisywać się w szereg innych zadań i celów. Poniżej znajdują się korzyści dla samorządów wdrażających.

**Rozwiązania
technologiczne
i wyższa jakość
komunikacji**

Samorząd zyskuje nowe rozwiązania techniczne i organizacyjne, które wspierają skuteczny przepływ informacji między podmiotami pomagającymi osobom ubogim energetycznie. Aplikacja ułatwia pracownikom codzienną pracę, a wypracowany schemat działania i baza danych pozwalają utrzymać proces na właściwym torze, prowadząc do skutecznej pomocy.

**Nowe narzędzia
do samopomocy
w lokalnych
społecznościach**

Społeczności lokalne za sprawą gminy uzyskują nowe możliwości pomocy sąsiedzkiej. Wdrożenie prostych i anonimowych rozwiązań technologicznych (strona www do zgłoszeń) pozwala wykorzystać aktywność mieszkańców do wsparcia osób ubogich energetycznie.

**Realna pomoc
dla dotychczas
wykluczonych**

Osoby ubogie energetycznie zyskują realną szansę na skorzystanie z instrumentów finansowych, które do tej pory były poza ich zasięgiem. W konsekwencji następuje przełamanie barier mentalnych i kompetencyjnych oraz wyjście z pętli ubóstwa energetycznego. Samorząd wspiera mieszkańców, pozwalając im uniknąć konsekwencji prawnych (np. za stosowanie niewłaściwych urządzeń grzewczych).

**Poprawa
wizerunku
samorządu**

Samorząd wprowadza skuteczne mechanizmy przeciwdziałania ubóstwu energetycznemu, które pozwalają na jego wyróżnienie się na tle innych jednostek działających w sposób tradycyjny.

więcej na następnej stronie ↓

**Nowa wiedza
i kompetencje
pracowników**

Osoby zaangażowane w projekt ze strony samorządu i/lub jego jednostek organizacyjnych uzyskują nową, użyteczną wiedzę na temat sposobu kompleksowego diagnozowania problemu ubóstwa energetycznego. Wykorzystanie tej wiedzy wspierane jest przez dostęp do narzędzi pozwalających na szczegółową weryfikację sytuacji osoby ubogiej energetycznie i rozwój współpracy międzyinstytucjonalnej.

**Poprawa jakości
przestrzeni
publicznej i lepsza
jakość środowiska**

Realizacja projektu podnosi estetykę budynków w gminie dzięki remontom i termomodernizacji. W dłuższej perspektywie działania te przyczyniają się do lepszej ochrony środowiska, zwłaszcza poprawy jakości powietrza.

**Zgodność
z wymogami
prawnymi**

Samorząd ma szersze możliwości pomocy osobom ubogim energetycznie w dostosowaniu budynków do wymogów legislacyjnych (np. uchwała antysmogowa).

6. Dlaczego Wasi odbiorcy będą zainteresowani innowacją?

Podczas rekrutacji odbiorców do projektu ważne jest, aby mówić do nich językiem ich korzyści. Dzięki temu będą w stanie zrozumieć, czego mogą się spodziewać po uczestnictwie, i zobaczyć, jak wpłynie to na ich życie.

Poniżej znajdziesz główne korzyści, które możesz przywołać, pozyskując różne grupy odbiorców dla wdrażanej innowacji.

Sąsiedzi, lokalni liderzy, aktywiści

- Nowe możliwości wsparcia osób w trudnej sytuacji życiowej.
- Możliwość anonimowego przekazywania zgłoszenia, co często jest rozwiązaniem bardziej komfortowym.
- Rozwinięcie swojego poczucie sprawczości i wpływu społecznego.
- Nowe możliwości rozmowy i współpracy przy rozwiązywaniu problemów ubóstwa energetycznego i czystego powietrza.
- Możliwość stania się ambasadorami innowacji – promowania jej w swojej społeczności i poza nią, dzieląc się wiedzą o projekcie i jego efektach.
- Podejmowanie nowych, realnych działań w kwestii redukcji zanieczyszczenia powietrza i poprawy estetyki otoczenia, a długofalowo lepszego stanu zdrowia.
- Włączanie się w działania na rzecz rozwoju społeczeństwa obywatelskiego i współpracy z instytucjami publicznymi.

Osoby ubogie energetycznie

- Wsparcie w działaniu na rzecz zmian.
- Przełamanie swoich barier i podniesienie kompetencji.
- Nabycie zaufania do pracowników gminnych.

- Realna pomoc doradcza w procesie decyzyjnym.
- Poczucie profesjonalnego zaopiekowania i wsparcia na etapie przygotowania, realizacji oraz rozliczania inwestycji.
- Po zakończeniu inwestycji – uzyskanie lepszego komfortu cieplnego i niższych kosztów energii.

002

Instrukcja wdrożenia

1. Na czym będzie polegało wdrożenie?

Innowacja została podzielona na 5 etapów. Dodatkowo wyłonione zostały działania, które powinny zostać zrealizowane w trakcie realizacji grantu (etapy 1 i 2). Etapy 3 i 4 pozwalają rozwijać innowację, jednak nie są wymagane do rozliczenia grantu.

Przed napisaniem wniosku o grant

Rozpoznanie (3-4 miesiące)

Zbadanie skali ubóstwa energetycznego w gminie, rozmowy z mieszkańcami i określenie potrzeb. Opisanie wizji, celów i działań.

Realizacja grantu

Przygotowanie (2-3 miesiące)

Opracowanie kampanii informacyjno-rekrutacyjnej. Przygotowanie zespołu i przestrzeni do spotkań. Uruchomienie aplikacji i strony internetowej.

Uruchomienie (9-10 miesięcy)

Uruchomienie kampanii informacyjno-rekrutacyjnej. Obsługa zgłoszeń. Wizyty diagnostyczne i świadczenie doradztwa.

Rozwój rozwiązania po rozliczeniu grantu

Monitoring (1-2 miesiące)

Ocena skuteczności działań. Sprawdzenie satysfakcji osób objętych wsparciem i jakości współpracy. Wprowadzenie korekt w procesie.

Skalowanie (12 miesięcy)

Poszerzenie partnerów o NGO i lokalnych liderów. Rozwój aplikacji i pozyskanie dodatkowych źródeł finansowania.

2. Jakich zasobów potrzebujecie do wdrożenia?

Do wdrożenia będziesz potrzebować różnego rodzaju zasobów, które zostały podzielone na kilka kategorii.

Zasoby ludzkie porządkują, jakie role są potrzebne do przeprowadzenia rozwiązania, i prawdopodobnie będą wymagały stworzenia nowych stanowisk pracy.

Zasoby organizacyjne wyznaczają listę działań, o które należy zadbać w ramach własnej organizacji.

Zasoby infrastruktury i sprzętu obejmują niezbędne urządzenia, narzędzia, technologie oraz wyposażenie przestrzeni, które umożliwiają realizację projektu.

Zasoby informacyjne porządkują, o jakiego rodzaju informacje warto zadbać podczas realizacji innowacji.

Zasoby ludzkie

- **opiekun systemu zgłoszeń** — osoba, która odpowiada za bieżący monitoring strony i obsługę aplikacji – przekazywanie i rozdysponowanie zgłoszeń do dalszej analizy specjalistów oraz śledzenie postępów pracy z osobami ubogimi energetycznie
- **doradcy energetyczni** — osoby pierwszego kontaktu z osobami ubogimi energetycznie, prowadzą wizyty domowe, rozpoznają sytuację rodziny, tłumaczą dostępne możliwości, pomagają w formalnościach (wnioski, załączniki, terminy) i wspierają cały proces inwestycji

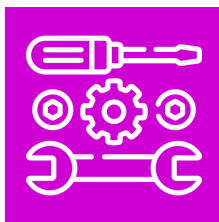
- **ekodoradca** — wspiera doradców energetycznych i wykonuje lub weryfikuje obliczenia efektywności energetycznej budynku (np. zapotrzebowanie na ciepło, dobór urządzeń grzewczych, zastosowanie wariantów termomodernizacji), porównuje technologie i parametry ofert, rekomenduje rozwiązania techniczne
- **trenerzy/szkoleniowcy** — osoby, które mają doświadczenie w roli ekodoradców/ audytorów/ psychologów i przygotowują Twój zespół do pracy z osobami ubogimi energetycznie
- **eksperti tematyczni** (np. do spraw OZE, termomodernizacji, audytorzy energetyczni, przedstawiciele instytucji finansujących) — zewnętrznymi specjalistami wspierający projekt wiedzą techniczną i merytoryczną, ich rolą jest wsparcie ekodoradców poprzez konsultowanie materiałów oraz pomoc w rozwiązywaniu trudniejszych spraw
- **programista** — osoba konieczna w przypadku tworzenia własnej aplikacji i strony internetowej w oparciu o gotowe kody źródłowe dostępne w załączniku
- **administrator narzędzi IT** — osoba zajmująca się bieżącą obsługą techniczną i utrzymaniem aplikacji i strony internetowej

Zasoby organizacyjne

- **koordynacja projektu** — zarządzanie całością wdrożenia i komunikacją z partnerami
- **komunikacja i informacja** — prowadzenie działań promocyjnych online i offline
- **obsługa księgową** — rozliczenie
- **obsługa prawna** — zadbanie o wymogi formalne
- **przestrzeń do do infrastruktury i sprzętu dla osób objętych wsparciem** — np. sala w urzędzie gminy, domu kultury, szkole, bibliotece itp.

Zasoby infrastruktury i sprzętu

- **tablety do pracy w terenie** — urządzenia wspierające rozmowy z osobami ubogimi energetycznie oraz bieżące zbieranie informacji
- **aplikacja** — wraz z instrukcją obsługi, dla gmin, OPS oraz doradców energetycznych; może być to aplikacja własna (wtedy może wymagać dodatkowych zasobów, np. programisty) lub już istniejąca, prowadzona przez zewnętrznego operatora
- **strona internetowa** — wraz z instrukcją obsługi, informuje o ubóstwie energetycznym i mechanizmie pomocy, zawiera formularz do anonimowych zgłoszeń; może być zbudowana samodzielnie (wtedy może wymagać dodatkowych zasobów, np. programisty) lub już istniejąca, prowadzona przez zewnętrznego operatora

Zasoby informacyjne

- **schemat identyfikacji i ankiety diagnozujące** — do oceny sytuacji gospodarstw domowych
- **scenariusze rozmów** — dla jednostek gminy i doradców do prowadzenia wizyt domowych
- **poradniki technologiczne** — dotyczące termomodernizacji, OZE i źródeł ciepła
- **materiały informacyjne** — ulotki, plakaty, treści do mediów społecznościowych, wzory artykułów
- **filmy instruktażowe** — z najważniejszymi informacjami dla osób zainteresowanych wsparciem
- **regulaminy i procedury** — do współpracy międzyinstytucjonalnej pomiędzy gminą, OPS i partnerami
- **strategia upowszechniania i raporty ewaluacyjne** — wskazujące sposób rozwijania i skalowania modelu po zakończeniu grantu

3. Jak przeprowadzić wdrożenie krok po kroku?

Poniżej znajduje się szczegółowy opis propozycji działań, które warto zrealizować, aby skutecznie wdrożyć innowację. Niektóre z nich są opcjonalne, a więc takie, które zwiększają jakość innowacji, jednak pominięcie ich nie wpłynie negatywnie na wdrożenie rozwiązania.

Przed napisaniem wniosku o grant

Etap 0 Rozpoznanie

1. Przeprowadź diagnozę

Wykonaj analizę dostępnych danych ośrodka pomocy społecznej oraz rejestrów gminnych (np. CEEB). Przeprowadź wywiady i ankiety z mieszkańcami, aby dowiedzieć się, jakie są ich potrzeby.

2. Określ wizję i cele

Wyznacz mierzalne cele przedsięwzięcia, np. liczbę zgłoszeń sąsiedzkich, rodzin objętych wsparciem czy udział w programach pomocowych. Uwzględnij także cele jakościowe – wzrost świadomości energetycznej i odpowiedzialności sąsiedzkiej.

3. Przygotuj harmonogram kampanii

Opracuj lokalny plan działań informacyjnych. Ustal, gdzie będzie możliwość dystrybucji materiałów drukowanych (ulotki, plakaty) oraz rozpisz harmonogram działań on-line (kiedy i gdzie planujesz opublikować daną informację).

Realizacja grantu

Etap 01 Przygotowanie

- 1. Zaplanuj działania informacyjno-rekrutacyjne online**
Przygotuj treści oraz grafiki do publikacji w mediach społecznościowych oraz ustal daty ich publikacji. Oszacuj możliwości przeprowadzenia kampanii informacyjnej w mediach tradycyjnych: prasa, radio. Za ten krok odpowiada urząd gminy (np. wydział komunikacji lub wyznaczona osoba).
- 2. Zaplanuj działania informacyjno-rekrutacyjne offline**
Przygotuj ulotki i plakaty oraz określ, w jaki sposób będziesz je udostępniać. Możesz też przygotować miejsce do anonimowych zgłoszeń offline (np. skrzynka w urzędzie) – pamiętaj wtedy o przygotowaniu wydrukowanego formularza zgłoszenia. Do dystrybucji możesz wykorzystać pomoc szkoły, parafii lub lokalnej organizacji pozarządowej.
- 3. Przygotuj narzędzia IT (stronę www i aplikację)**
Jeśli zdecydujesz się na samodzielne wykonanie narzędzi IT, wybierz wykonawcę i zleć mu zbudowanie aplikacji i strony internetowej w oparciu o kody źródłowe i zgodnie z własnymi preferencjami. Jeśli chcesz skorzystać z gotowych narzędzi dostępnych na rynku, skontaktuj się z ich operatorem i załóż konto w systemie.
- 4. Wprowadź użytkowników do aplikacji**
Porozmawiaj o osobach zaangażowanych w realizację innowacji wraz z opisem ich ról i zadań w systemie wspierającym realizację działań. Sporządź listę przedstawicieli urzędu i jego jednostek oraz doradców energetycznych, którzy będą pracowali z użyciem aplikacji. W zależności od wybranej ścieżki – poproś swojego administratora albo operatora aplikacji zewnętrznej o utworzenie niezbędnych kont i profili.

5. Przetestuj stronę internetową

Sprawdź, czy treści są aktualne, zrozumiałe i zgodne z materiałami drukowanymi. Przetestuj formularz zgłoszeniowy (walidacja, potwierdzenia, RODO) i to, co dzieje się po wysłaniu zgłoszenia. Oceń działanie strony na telefonach i wolniejszych łączach. Przed startem kampanii zgłoś wykonawcy/operatorowi strony ewentualne poprawki.

6. Przetestuj aplikację

Wprowadź przykładowe zgłoszenie, aby upewnić się, że system zarządzania zgłoszeniami działa prawidłowo. Zweryfikuj, czy wszystkie zgłoszone osoby mają dostęp do aplikacji.

7. Przeszkól z obsługi aplikacji

Przeprowadź szkolenie dla użytkowników aplikacji. Omów logowanie, wprowadzanie danych, aktualizacje i wyszukiwanie zgłoszeń w aplikacji. Zwróć uwagę na zasady bezpieczeństwa i ochrony danych. Zrób krótkie ćwiczenia praktyczne na przykładowych sprawach. Odpowiedz na ewentualne pytania.

8. Przygotuj instrukcję obsługi aplikacji

Stwórz prostą instrukcję opisującą krok po kroku, jak pracować z aplikacją – możesz dodać do niej zrzuty ekranu. Dodaj również najczęstsze pytania i odpowiedzi oraz kontakty do wsparcia technicznego. Udostępnij dokument w wersji online i do druku. Zaplanuj regularne aktualizacje po zmianach w aplikacji.

9. Przećwicz scenariusze pracy oraz ankiety

Zrób krótkie odgrywanie ról na potrzeby wizyt: wstęp, diagnoza, rekomendacje, podsumowanie. Przejdź wspólnie z doradcami przez ankiety i sposób zapisu danych w aplikacji. Omów trudne sytuacje (brak dokumentów, niska motywacja, bariery językowe). Ustal standardowy czas wizyty i listę materiałów do zabrania. Pamiętaj, że scenariusze usługi dla osób z grupy A i grupy B różnią się nieco od siebie, podobnie jak potencjalne problemy, które możesz napotkać w kontakcie z nimi (więcej wskazówek znajdziesz w załącznikach do instrukcji).

10. Włącz ekspertów tematycznych, ekodoradców oraz trenerów/szkoleniowców

Wybierz ekodoradców, trenerów/szkoleniowców oraz ekspertów (OZE, termomodernizacja, finansowanie) i ustal zakres ich wsparcia. Zaplanuj szkolenia dla doradców energetycznych przed startem usługi. Np. jedno z zakresu termomodernizacji, drugie z zakresu pracy z mieszkańcami ubogimi energetycznie. Ustal kanał szybkich konsultacji w trakcie pracy (telefon, e-mail, dyżury). Zapewnij opiniowanie materiałów informacyjnych przed publikacją.

11. Przygotuj miejsce spotkań informacyjnych

Zarezerwuj salę (pamiętaj o dostępności!) i sprawdź wyposażenie (nagłośnienie, projektor, miejsca siedzące). Przygotuj listę obecności, materiały informacyjne i formularze zgłoszeń. Opracuj krótki program spotkania: cel programu, zasady udziału, korzyści, dalsze kroki. Ustal co najmniej jeden termin i opublikuj zaproszenia.

12. Zaplanuj logistykę wizyt doradczych

Ustal harmonogram wizyt, priorytety i obszary (sołectwa) z podziałem na doradców energetycznych. Przygotuj listę kontrolną na wizytę oraz wzory zgód i klauzul informacyjnych.

Chcesz więcej? (opcjonalnie)

Dyżur energetyczny w urzędzie + telefon/e-mail

Ustal stałe godziny konsultacji, jeden numer telefonu i jeden adres e-mail. Celem jest przyjmowanie zgłoszeń oraz udzielanie porad w prowadzonych sprawach. Dodaj na stronie prosty formularz rezerwacji, listę wymaganych dokumentów i orientacyjny czas obsługi.

„Tydzień informacyjny” w gminie

Wybierz tydzień, w którym codziennie inna instytucja publikuje ten sam krótki komunikat o projekcie (strona, social media, tablice ogłoszeń). Przekaz ma zawierać: informację, kto może skorzystać, jak się zgłosić, gdzie znaleźć więcej informacji. Przygotuj jednolity pakiet materiałów (grafiki, teksty, plakaty), by komunikacja była spójna i rozpoznawalna.

Realizacja grantu

Etap 02 Uruchomienie

- 1. Uruchom działania informacyjno-rekrutacyjne online**

Rozpocznij publikacje w mediach społecznościowych zgodnie z kalendarzem. Zamieść aktualne informacje na stronie internetowej gminy. Dodaj odnośniki do formularza zgłoszeniowego i danych kontaktowych. Ustal rytm publikacji (np. 2–3 posty tygodniowo) i odpowiadaj na ewentualne komentarze mieszkańców. Równocześnie uruchom kampanie informacyjne w mediach tradycyjnych, tj. prasa lokalna i radio. Zwróć szczególną uwagę, aby komunikaty angażowały lokalną społeczność, przedstawiały korzyści i zasady włączenia (np. przeprowadź wywiad uczestnikiem lub osobami merytorycznymi).
- 2. Uruchom działania informacyjno-rekrutacyjne offline**

Rozdystrybuuj ulotki i rozwieś plakaty w ustalonych lokalizacjach. Zorganizuj spotkanie informacyjne. Jeśli uruchamiasz skrzynkę do zgłoszeń offline, połóż obok wydrukowane formularze i krótką instrukcję. Ustal osobę odpowiedzialną za odbiór formularzy i ich wprowadzanie do aplikacji.
- 3. Monitoruj efekty rekrutacji**

Co tydzień sprawdzaj liczbę zgłoszeń, zasięgi i odbiór kampanii. Analizuj, które kanały działają najlepiej, a które wymagają wzmocnienia. Pytaj mieszkańców, czy materiały są dla nich zrozumiałe i co warto doprecyzować. Na tej podstawie koryguj treści, częstotliwość i miejsca dystrybucji.
- 4. Kieruj mieszkańców na stronę internetową**

W każdej komunikacji podawaj adres internetowy strony jako główne miejsce zgłoszeń. Na spotkaniach pokazuj, jak wypełnić formularz i co dzieje się po zgłoszeniu. Umieść link w postach, ulotkach i prezentacjach. Upewnij się, że formularz na stronie internetowej jest łatwy do znalezienia i działa bez błędów.

5. Pracuj z pomocą aplikacji

Zarejestruj pierwsze zgłoszenia i przypisz je do konkretnych doradców. Dodawaj notatki ze spotkań doradczych i ustalaj terminy kolejnych kroków. Korzystaj z zadań i statusów, aby śledzić postęp spraw. Zgłaszaj do administratora/operatora wszelkie problemy techniczne.

6. Obsługuj zgłoszenia

Na bieżąco odbieraj zgłoszenia online oraz te ze skrzynki offline. Wprowadzaj dane do aplikacji i weryfikuj ich kompletność. Informuj osoby zgłoszone o dalszych krokach i przewidywanym terminie kontaktu. Pilnuj, by żadne zgłoszenie nie pozostało bez odpowiedzi.

7. Podejmuj pierwsze kontakty ze zgłoszonymi osobami

Skontaktuj się telefonicznie, umów krótkie spotkanie w urzędzie lub - zwłaszcza w przypadku osób z grupy B - w domu. Wyjaśnij cel programu i zasady udziału. Zbierz podstawowe informacje o sytuacji osoby ubogiej energetycznie i jej oczekiwaniach. Na końcu ustal termin wizyty diagnostycznej.

8. Realizuj wizyty diagnostyczne

Odwiedź osobę objętą wsparciem i przeprowadź rozmowę według ankiety. Zbierz dane o budynku, ogrzewaniu i zwyczajach użytkowania. Zanotuj bariery i wstępnie określ działania, które szybko mogą stać się oczekiwanymi przez odbiorcę rezultatami. Wpisz wyniki do aplikacji, dołączając zdjęcia i ustalenia.

9. Zrealizuj spotkanie informacyjne

Przeprowadź co najmniej jedno spotkanie informacyjne dla zgłoszonych osób ubogich energetycznie. Podczas spotkania wyjaśnij cel programu, zasady udziału, korzyści z udziału, dalsze kroki (doradztwo, pomoc w uzyskaniu finansowania, realizacja inwestycji). Pamiętaj, by spotkanie odbywało się w przyjaznej atmosferze, a treści na nim były przekazywane w sposób prosty i zrozumiały dla uczestników.

10. Doradź w wyborze technologii

Przedstaw możliwe rozwiązania: termomodernizacja, źródła ciepła, OZE. Omów różnice kosztowe, eksploatacyjne i komfortowe. Pokaż proste materiały (broszury, infografiki) wspierające decyzję. W razie potrzeby działaj z ekodoradcą (fakultatywnie) lub zaangażuj eksperta tematycznego.

11. Dobierz odpowiednie źródła finansowania

Sprawdź kryteria programów krajowych, regionalnych i lokalnych. Dopasuj ścieżkę finansowania do sytuacji mieszkańca. Wyjaśnij, jakie są wymagane dokumenty i terminy. W razie wątpliwości skorzystaj z konsultacji eksperta tematycznego.

12. Pomóż w wypełnieniu dokumentacji

Szczególnie w przypadku osoby z grupy B przejdź z nią, krok po kroku przez formularze i załączniki. Zadbaj o kompletność danych i poprawność podpisów. Zrób kopię/skan potrzebnych dokumentów i zapisz je w systemie. Przygotuj listę braków, jeśli coś wymaga uzupełnienia.

13. Złóż wnioski do programów wsparcia

Szczególnie w przypadku realizacji doradztwa dla osoby z grupy B upewnij się, że wniosek trafił do właściwej instytucji (np. WFOŚi-GW, gmina). Sprawdź potwierdzenie wpływu i numer sprawy. Zapisz tę informację w aplikacji wraz z datą złożenia. Przypomnij osobie wspieranej o kolejnych krokach.

14. Monitoruj status wniosku

Regularnie sprawdzaj etap rozpatrywania wniosku w instytucji. Aktualizuj status w aplikacji i informuj mieszkańca o decyzjach. Reaguj na wezwania do uzupełnień w wymaganym terminie. Dokumentuj korespondencję i terminy.

15. Wesprzyj realizację inwestycji

Szczególnie w przypadku osoby z grupy B pomóż jej w wyborze wykonawców i porównaj oferty pod kątem wymogów programu. Omów harmonogram prac i wymagane protokoły. Monitoruj postępek, a kolejno skompletuj dokumenty do rozliczenia. W razie potrzeby przejmij rolę inwestora zastępczego w uzgodnionym zakresie.

Chcesz więcej? (opcjonalnie)

Mobilny punkt doradczy

Zaplanuj objazdowe dyżury w sołectwach / osiedlach (np. po 2 godziny). Na miejscu daj możliwość wypełnienia formularza i udostępnij listę wymaganych dokumentów.

Proste przypomnienia i ścieżka „co dalej”

Przesyłaj wiadomości telefoniczne lub dzwoń dzień przed wizytą, aby potwierdzić termin spotkania. Po wizycie prześlij krótkie podsumowanie i listę kolejnych kroków. Zadbaj o ujednolicone szablony, by każdy otrzymywał czytelne wskazówki.

Rozwój rozwiązania po rozliczeniu grantu

Etap 03 Monitoring działań

1. Pytaj mieszkańców o zdanie

Regularnie zbieraj opinie – rób krótkie ankiety po wizycie pracownika ośrodka pomocy społecznej, doradcy energetycznego lub ekodoradcy. Telefoniczne wywiady z wybranymi rodzinami, rozmowy ze zgłaszającymi sąsiadami – to wszystko pomoże sprawdzić, co działa, a co wymaga poprawy.

2. Sprawdzaj, co działa najlepiej

Analizuj, które kanały zgłoszeń są najczęściej wykorzystywane (np. szkoła, parafia, ośrodek kultury), jak wygląda frekwencja zgłoszeń w czasie oraz jakie bariery proceduralne najczęściej się powtarzają. To podpowiada, w którym miejscu warto uprościć lub dodatkowo wyjaśnić proces.

3. Pilnuj jakości doradztwa

Porównaj, ile gospodarstw faktycznie złożyło wnioski o dofinansowanie, ile osób skorzystało z porad technologicznych i czy dostali pełne wsparcie formalne. To pozwala ocenić skuteczność stworzonych stanowisk.

4. Dbaj o bezpieczeństwo danych i relacji

Sprawdzaj, czy aplikacja działa poprawnie. Dane zgłoszonych osób są chronione zgodnie z rozporządzeniem o ochronie danych osobowych, a zaangażowane instytucje i doradcy stosują zasady poufności. To buduje zaufanie mieszkańców.

5. Przygotuj raporty podsumowujące

Co miesiąc lub kwartał podsumuj: ilu było zgłoszonych osób, ile odbyło się wizyt, ile osób otrzymało wsparcie doradcze, ile złożyło wnioski o dofinansowanie. Raport może być podstawą do dalszych działań i pozyskania finansowania.

6. Opracuj jasne wskaźniki sukcesu

Zdefiniuj mierniki dostosowane do projektu, np.:

- liczba zgłoszeń sąsiedzkich,
- liczba gospodarstw objętych diagnozą ośrodka pomocy społecznej w zakresie ubóstwa energetycznego,
- liczba gospodarstw domowych, które otrzymały wsparcie doradcze,
- liczba złożonych i rozpatrzonych wniosków o dofinansowanie,
- poziom satysfakcji mieszkańców (>80% zadowolonych w ankietach),
- liczba partnerów lokalnych zaangażowanych (szkoły, NGOs, parafie).

7. Wprowadzaj zmiany na bieżąco

Na podstawie opinii i raportów modyfikuj materiały edukacyjne, scenariusze rozmów, proces zgłoszeniowy i współpracę międzyinstytucjonalną. Traktuj projekt jako proces ciągłego uczenia się – jeśli coś nie działa, przetestuj inne rozwiązanie.

Rozwój rozwiązania po rozliczeniu grantu

Etap 04 Upowszechnianie

1. Przeprowadź wymianę dobrych praktyk

Zorganizuj spotkania lub wizyty studyjne między gminami, aby dzielić się doświadczeniami i gotowymi rozwiązaniami. Wykorzystaj zgromadzone raporty i historie mieszkańców.

2. Zaangażuj NGO i lokalnych liderów

Nawiąż stałą współpracę z organizacjami pozarządowymi, sołtysami, parafiami i nauczycielami – nie tylko jako źródłami zgłoszeń, ale także partnerami przy promocji i animowaniu działań sąsiedzkich.

3. Rozwiń aplikację

Dodaj nowe funkcje do aplikacji, np. moduł raportowania dla JST, prostsze formularze czy materiały edukacyjne w wersji cyfrowej.

4. Pozyskaj dodatkowe źródła finansowania

Skorzystaj z programów NFOŚiGW (prefinansowanie, finansowanie pomostowe), środków unijnych i budżetów lokalnych. Przygotuj dokumentację pokazującą efekty pierwszych edycji projektu jako uzasadnienie wniosków.

4. Na jakie potencjalne ryzyka należy uważać?

Każde wdrożenie projektu niesie za sobą bariery, które mogą się pojawiać w trakcie prac. Poniżej znajduje się lista barier oraz sposoby radzenia sobie z nimi, które pozwolą na lepsze przygotowanie się do działania.

Bariera	Sposób poradzenia sobie z nią
Niski poziom zaangażowania osób ubogich energetycznie w zmianę swojej sytuacji	Stosuj kampanie wsparcia sąsiedzkiego i materiały edukacyjne, prowadź wizyty domowe z indywidualnym doradztwem i zapewnij kompleksowe wsparcie krok po kroku.
Brak wymaganych kompetencji doradczych po stronie jednostek administracji lokalnej	Korzystaj z gotowych poradników, scenariuszy i aplikacji. Włącz ekodoradców, którzy aktualnie współpracują z miastem, i organizuj szkolenia dla zaangażowanych pracowników urzędu i jednostek.
Brak woli współpracy międzyinstytucjonalnej	Wdroż aplikację do wymiany danych. Korzystaj ze schematów współpracy i przeszkol pracowników z obsługi narzędzi. Angażuj NGO i lokalnych liderów, by animować współdziałanie.
Zbyt niski poziom wsparcia finansowego w dostępnych programach pomocowych	Kieruj mieszkańców do programów „Czyste Powietrze” i „Stop Smog”. Udostępniaj informacje o prefinansowaniu NFOŚi-GW. Stosuj poradniki finansowe i włącz temat do strategii gminnych.

Bariera	Sposób poradzenia sobie z nią
Brak zainteresowania kampanią ze strony mieszkańców	Wykorzystuj różne kanały komunikacji, zapewniaj informację zwrotną zgłaszającym. Umożliwiaj anonimowe zgłoszenia online i angażuj lokalne organizacje do promocji akcji.
Bariery w kontaktach z osobami ubogimi energetycznie	Stosuj proste materiały wizualne (np. infografiki o mostkach termicznych, łatwym procesie pozyskania wsparcia). Przygotuj zaangażowanych pracowników gminy i doradców od strony psychologicznej do rozmów z osobami objętymi wsparciem.
Ryzyko przeciążenia zaangażowanych pracowników gminy i doradców obowiązkami	Stwórz jasny podział ról i wypracuj standardowe scenariusze rozmów i checklist, aby skrócić czas pracy.
Trudności techniczne z aplikacją i narzędziami cyfrowymi	Przetestuj wcześniej aplikację. Zapewnij proste instrukcje krok po kroku. Wspieraj doradców energetycznych w obsłudze systemu. Stwórz możliwość zgłoszeń offline (formularze papierowe w OPS, szkołach, parafiach).

5. Harmonogram prac

Zadanie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Etap 01 Przygotowanie	■		■									
1. Zaplanowanie działań informacyjno-rekrutacyjnych online	■		■									
2. Zaplanowanie działań informacyjno-rekrutacyjnych offline	■		■									
3. Przygotowanie narzędzi IT	■		■									
4. Wprowadzenie użytkowników do aplikacji		■	■									
5. Przetestowanie strony internetowej		■	■									
6. Przetestowanie aplikacji		■	■									
7. Przeszkolenie z obsługi aplikacji		■	■									
8. Przygotowanie instrukcji obsługi aplikacji		■	■									
9. Przecwiczenie scenariuszy pracy oraz ankiet		■	■									
10. Włączenie ekspertów tematycznych		■	■									
11. Przygotowanie miejsca spotkań		■	■									
12. Zaplanowanie logistyki wizyt doradczych	■		■									

■ - szacunkowy czas etapu

■ - optymalny czas

■ - margines czasowy

Zadanie	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Etap 02 Uruchomienie				■									
1. Uruchomienie działań informacyjno-rekrutacyjnych online			■	■									
2. Uruchomienie działań informacyjno-rekrutacyjnych offline			■	■									
3. Monitorowanie efektów rekrutacji				■	■								
4. Kierowanie mieszkańców na stronę internetową			■	■									
5. Praca z pomocą aplikacji			■	■									
6. Obsługa zgłoszeń			■	■									
7. Pierwsze kontakty ze zgłoszonymi osobami			■	■									
8. Wizyty diagnostyczne			■	■									
9. Doradztwo w wyborze technologii			■	■									
10. Dobranie odpowiednich źródeł finansowania			■	■									
11. Pomoc w wypełnieniu dokumentacji			■	■									
12. Złożenie wniosków do programów wsparcia			■	■									
13. Monitorowanie statusu wniosku			■	■									
14. Wsparcie w realizacji inwestycji					■								

■ - szacunkowy czas etapu

■ - optymalny czas

■ - margines czasowy

6. Ramowy budżet wdrożenia innowacji

W ramowym budżecie zawarto wyłącznie koszty kwalifikowalne możliwe do sfinansowania w ramach grantu. Katalog ten nie jest zamknięty – jest wyjściową propozycją wynikającą z opisanego powyżej planu wdrożenia. Docelowy budżet powinien zostać dopasowany do skali wdrożenia i warunków organizacyjnych w jednostce wdrażającej innowację.

Budżet został podzielony na zakres podstawowy i poszerzony, zawierający koszty opcjonalne. Do zakresu podstawowego zostały przyporządkowane koszty uznane za niezbędne do wdrożenia innowacji. Zakres poszerzony zawiera natomiast koszty opcjonalne – ocenione jako ważne, bez których jednak innowacja jest możliwa do wdrożenia.

1. Wynagrodzenia osób bezpośrednio zaangażowanych						
pozycja	jednostka	ilość	cena od	cena do	koszt od	koszt do
zakres podstawowy						
1.1 Opiekun systemu zgłoszeń (½ etatu)	miesiąc	12	2 900	3 500	34 800	42 000
1.2 Doradca energetyczny (½ etatu)	miesiąc	9	3 250	4 500	29 250	40 500
1.3 Trenerzy /szkoleniowcy	godzina	24	150	350	3 600	8 400
suma kosztów podstawowych					67 650	90 900
zakres poszerzony (koszty opcjonalne)						
1.4 Eksperti tematyczni	godzina	90	150	350	13 500	31 500
1.5 Ekodoradca (½ etatu)	miesiąc	9	3 250	4 500	29 250	40 500

1.6 Doradca energetyczny 2 (¼ etatu)	miesiąc	9	1 625	2 250	14 625	20 250
1.7 Doradca energetyczny 3 (¼ etatu)	miesiąc	9	1 625	2 250	14 625	20 250
suma kosztów opcjonalnych					72 000	112 500

2. Narzędzia, urządzenia i zakupy bezpośrednio związane z wdrożeniem

pozycja	jednostka	ilość	cena od	cena do	koszt od	koszt do
zakres podstawowy						
2.1 Poradniki i materiały szkoleniowe dla doradców energetycznych	egzemplarz	50	15	25	750	1 250
2.2 Tablet do pracy w terenie	sztuka	2	500	1 000	1 000	2 000
2.3 Pakiet materiałów edukacyjnych dla mieszkańców	egzemplarz	200	8	15	1 600	3 000
2.4 Druk materiałów rekrutacyjnych oraz formularzy zgłoszeniowych	egzemplarz	600	3	6	1 800	3 600
2.5 Koszty eksploatacyjne - dojazdy na wizyty z mieszkańcami	liczba wizyt	70	23	69	1 610	2 450
2.6 Kampanie rekrutacyjne w mediach lokalnych (np. radio, prasa) i mediach społecznościowych	pakiet usług	1	3 000	5 000	3 000	5 000
2.7 Usługi graficzne (przygotowanie materiałów do kampanii rekrutacyjnej i edukacyjnej)	godzina	24	80	120	1 920	2 880
suma kosztów podstawowych					11 680	22 560

	zakres poszerzony (koszty opcjonalne)					
2.8 Koszty programistyczne (obsługa lub dopasowanie istniejącej aplikacji – ok. 10 000 zł; utworzenie nowej aplikacji na bazie kodu źródłowego – ok. 50 000 zł)	pakiet usług	1	10 000	50 000	10 000	50 000
2.9 Dodatkowe tablety do pracy w terenie dla większych samorządów	sztuka	3	500	1 000	1 500	3 000
suma kosztów opcjonalnych					11 500	53 000
łącznie koszt (zakres podstawowy)					79 330	113 460
łącznie koszt – zakres poszerzony (koszty podstawowe + opcjonalne)					162 830	278 960

03

Lista załączników i źródła

1. Lista załączników

Wdrożenie innowacji wspierają materiały dodatkowe, które można pobrać ze strony www.innowacjewsamorządzie.pl

1. Instrukcja do aplikacji i strony www

Zawiera szczegółową instrukcję obsługi gotowych narzędzi dostępnych na rynku (aplikacji i strony internetowej) - jak się logować, jakie są role użytkowników (OPS, urząd, doradcy), jak wprowadzać zgłoszenia i je obsługiwać.

2. Ubóstwo energetyczne - case study

Studium przypadku - przedstawia przykłady gospodarstw domowych dotkniętych ubóstwem energetycznym, ich sytuację i wnioski do zastosowania w projekcie.

3. Potencjalne źródła finansowania inwestycji w obszarze ubóstwa energetycznego

Przegląd możliwych źródeł finansowania (krajowych, regionalnych, lokalnych, NFOŚiGW, programów UE). Wskazuje na narzędzia finansowe dostępne dla mieszkańców ubogich energetycznie.

4. Technologia a efektywność energetyczna.

Podstawowe informacje

Poradnik technologiczny - omawia podstawy termomodernizacji, źródła ciepła, OZE, efektywność energetyczną budynków. Przygotowany z myślą o doradcach energetycznych i mieszkańcach.

5. Pomóż ogrzać sąsiada. Kompleksowy model wsparcia doradczego dla osób z grupy ubóstwa energetycznego - Poradnik dla JST.pdf

Opis modelu innowacji i poradnik dla gmin (JST) i OPS. Wyjaśnia krok po kroku, jak organizować proces, role instytucji, współpracę i stosowanie narzędzi.

6. Kanały dotarcia do odbiorców kampanii.pdf

Materiał, który pokazuje kanały informacyjne (offline i online), jakimi mieszkańcy mogą dowiadywać się o projekcie, oraz propozycje formatów komunikacji (ulotki, social media, spotkania).

7. **Ankieta diagnozująca (Indywidualny wywiad pogłębiony z osobami ubogimi energetycznie)**
8. **Scenariusz rozmowy - ubodzy energetycznie z grupy A**
9. **Scenariusz rozmowy - ubodzy energetycznie z grupy B**

2. Źródła

1. Zdjęcia pochodzą z serwisu Freepik, www.freepik.com
2. Ikony pochodzą z serwisu Flaticon, www.flaticon.com

